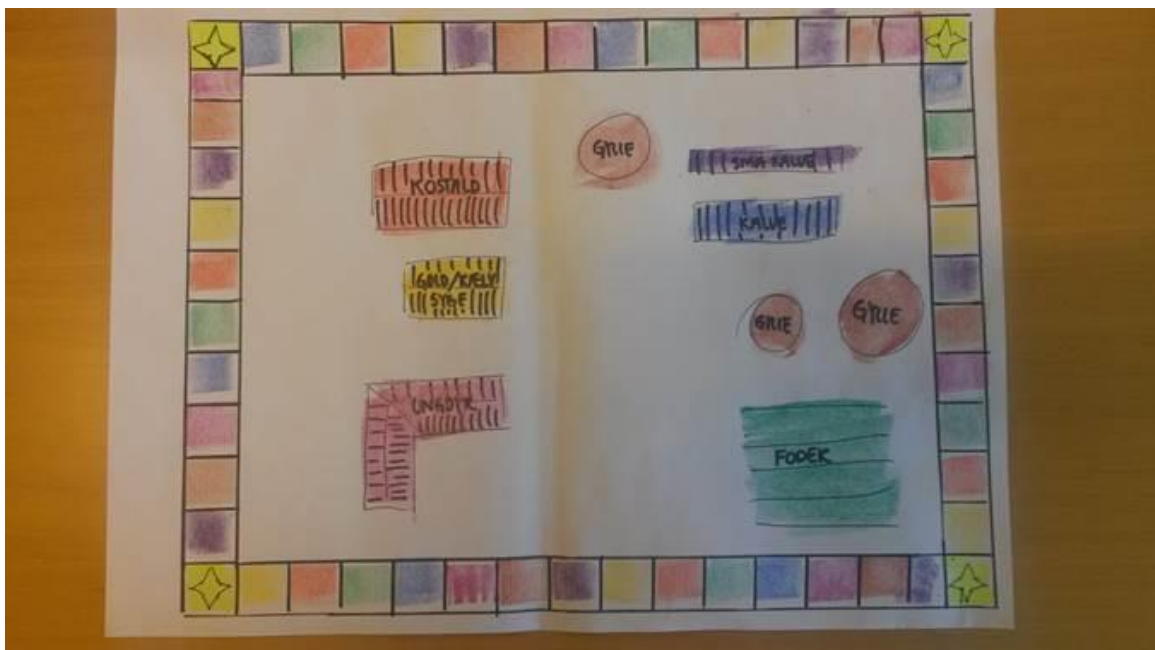

Se Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Spørgsmål og svar til smittebeskyttelsespillet

I projektet ”smittebeskyttelse – hold sundheden inde og sygdommen ude - videnoverførsel”, jorunalnummer 14-0539954 er der udarbejdet skitse til spilleplade og spørgsmål og svar til smittebeskyttelsespillet.

Skitse af smittebeskyttelsespillet

Spørgsmål	Svar
Hvor lang er karantæneperiode efter kontakt med produktionsdyr i udlandet?	48 timer
Kravet om smittebeskyttelsesplan er gældende i besætninger, hvor antallet af mælkekøer er større eller lig med: A: 180 B: 280 C: 380	Svar: C:380
Hvornår bør kalven tildes råmælk?	Maks. 2 timer efter kælvning
Hvor mange liter råmælk bør kalven til-	SDM/RDM: 4 L

deles? • Jersey • SDM/RDM	Jersey: 3 L
Hvilken temperatur bør mælken have?	40 grader
Hvor mange timer anbefales det maksimalt at opbevare mælk på køl, uanset om det tidligere har været frosset eller ej?	48 timer
Nævn to metoder, som kan give et kvantitativ eller semi-kvantitativ mål for råmælkens kvalitet?	Brixmåler eller kolostrometer
Hvornår er råmælk af god kvalitet?	Brix 22 eller mørkegrøn område ved kolostrometer > 50 IgG/ml
Hvornår har en kalv tilstrækkelig med strøelse? a) Benene delvis synlig, når kalven ligger ned b) Benene dækket, når kalven ligger ned	b) Benene dækket, når kalven ligger ned
Hvor ofte bør boksene i kalveafsnittet vaskes?	Mellem hver indsat kalv
Bliver boksene rene, hvis der kun vaskes med vand?	Nej – vask kun med vand fjerner ikke skidt
Bliver boksene rene, hvis der vaskes med vand og sæbe?	Nej – sæben fjerner skidt, men bakterierne dør ikke
Hvorfor anbefales det at bruge desinfektion, når kalveboksene er vasket?	For at dræbe bakterier og sikre maks. effekt af rengøringen
Hjælper det at desinficere boksene inden vask med vand og sæbe?	Nej – skidt "æder" desinfektionsmidlet
Hvorfor er små grupperinger en fordel?	Færre potentielle smitteveje
Hvis to køer går sammen er der to potentielle smitteveje, hvor mange er der hvis 4 køer går sammen?	12
Må der bruges højtryksrensere i nærheden af dyr?	Nej – højtryksrenseren flytter smittestoffer rundt i stalden – og luftfugtigheden stiger
Ved højtryksrensningen væk fra dyr bør der så bruges koldt eller varmt vand?	Koldt – ved brug af hedvandsrensere kan proteiner brænde sig fast på inventar
Hvor ofte bør der strøs ved kalve?	Så ofte det er nødvendigt, men minimum en gang dagligt
Hvad kan et beskidt yver medføre?	Forringet mælkekvalitet og/eller yverbetændelse
Hvor meget større en risiko er der for at isolere yverbetændelsesfremkaldende bakterier i et beskidt yver i forhold til et	1,5 gange større risiko

rent yver?	
Hvor stor en andel af beskidte yvere bør der maksimalt være i en besætning?	10 %
Nævn en bakterie, som kan overføres direkte med mælken til kalven og senere forårsage kronisk tarmbetændelse, når kalven bliver ko?	Paratuberkulose
Nævn to bakterier som kan overføres indirekte via mælken til kalven som følge af et gødningsforurennet yver?	Salmonella E. coli
Ved yverscoring, hvor stor en andel af yveret er så beskidt ved yverscore 4	Mere end 1/3 del af yveret.
Hvilke fire faktorer har indflydelse på yverhygiejne?	Kontakt til liggeunderlag Beskidte haler Urin eller gødningsstænk Beskidte ben
Hvor meget stiger risikoen for digital dermatitis, hvis hygiejnescoren stiger med 1	20 %
Hvorfor er det vigtigt, at der er strøet i sengebåsene?	Et tørt underlag sikrer et rent yver
Hvor ofte bør man skrabe gødning ned fra sengebåsene?	2-4 gange dagligt
Hvordan undgår man, at køerne har beskidte ben?	God spalte hygiejne – fokus på optimal skraber og ingen ophobninger af gødning foran skraber
Hvad skal man være opmærksom på i forhold til kvaliteten af sandet i sengebåsene?	Lavt indhold af jord, ler og silt
Hvorfor skal sandet opbevares overdækket?	For at undgå fugtighed i sengebåsene
Hvorfor er det vigtigt, at sand har et lavt indhold af jord, ler og silt?	Jord, ler og silt danner mudder og dermed et hårdt underlag
Hvad må sand under opbevaring ikke komme i kontakt med?	Spildfoder, gødning eller regnvand
Hvor meget sand skal der påfyldes i sengebåsene? A. 5 cm under kummeniveau B. Op til kummeniveau C. Enten A eller B	Svar: C
Hvad er fordelene ved at fylde sengene med sand til 5 cm over kummeniveau?	Hvis sengebåsen er overfyldt, kan koen selv sparke gødning ud af sengebåsen
Hvad er ulempen ved at fylde sengene med sand til 5 cm over kummeniveau?	Hyppigere opfyldning og flere omkostninger til sand

Hvor ofte bør man fylde sand i sengebåsene?	1 gang/uge
Hvor dybt bør sandniveauet minimum være?	25 cm
Hvor lavt bør sandniveauet minimum være?	Maks. 5 cm under kummeniveau
Hvorfor er det vigtigt, at der er en lav luftfugtighed i stalden ift. sand i sengebåsene?	Lav luftfugtighed sikrer, at fordampningen for sandet sker hurtigt og effektivt
Hvor ofte bør sandet rives?	1 gang/dag
Hvorfor er det vigtigt, at sandet rives dagligt?	1) For at opnå blødt leje 2) Udtørring af sandet
Hvor ofte bør sengebåsene rengøres?	Det anbefales at tømme minimum den bagerste tredjedel for sand hvert halve år
Kælvningsboksen er en oplagt smittespreder – hvorfor?	Her er tæt kontakt mellem det smittende dyr (koen) og det modtagelige dyr (kalven)
Hvorfor er plads en vigtig faktor i en kælvningsboks?	Plads giver ro og nedsætter stress
Hvor mange m ² anbefales det, at koen skal have i enkeltkælvningsboks?	12 m ²
Hvor mange m ² anbefales det, at koen skal have i fælleskælvningsboks?	10 m ²
Hvorfor skal låger mellem kælvningsboksene være lavet af faste plader?	Mulig smitte bliver isoleret til en kælvningsboks
Hvis du skal yde fødselshjælp, hvad skal du så gøre ved koen inden?	Vaske området ved skeden med desinficerende sæbe opløsning
Hvordan kan smitten overføres til den nyfødte kalv?	Gennem mund, næse og navle
Hvorfor skal du ikke fjerne slim fra munden af den nyfødte kalv?	Man risikerer at overføre smitte, når man stikker fingrene i munden af kalven
Hvor længe skal den nyfødte kalv opholde sig hos koen efter kælvning i en konventionel produktion?	12 timer
Hvor længe skal den nyfødte kalv opholde sig hos koen efter kælvning i en økologisk produktion?	24 timer
Hvor længe skal en basisk sæbeopløsning sidde, inden den skylles af?	Ca. 15 min
Hvornår kan man desinficere en kælvningsboks efter rengøring?	Når boksen er fuldstændig tør
Hvorfor er det vigtigt at fjerne hår på yveret?	For at minimere risikoen for at halm og gødning sætter sig fast på yveret
Hvilket redskab bruger man til at fjerne	En koldbrænder

hår på yveret?	
Hvor ofte skal man fjerne hår fra yveret?	1 gang/måned
Hvorfor bruger man fordyp inden malkning?	Fordyb slår bakterier på overfladen af patten ihjel
Hvor mange gange skal der malkes for ved hver kirtel?	3 gange
Hvordan udføres aftørring før malkning korrekt?	Brug et hjørne af kluden til hver enkel kirtel
Hvordan sikrer du, at aftørring før malkning er udført korrekt?	Se på de brugte klude, er der sæberester i hvert hjørne på kluden, er aftørringen udført korrekt
Nævn proceduren inden påsætning af malkemaskine?	Fordyp Formalkning Vask med ren klud
Hvordan kan du teste om pattespidserne er rengjorte tilstrækkeligt?	Ved at tage et stykke vat med sprit på, kan du hurtigt se, om patten er ren
Hvorfor er det vigtigt, at pattespidsen er fuldstændig ren?	Gødningsrester kan give anledning til infektion i pattekanalen
Ved pattedyp efter malkning, hvor meget skal patten da dækkes?	2/3 dele
Hvornår er det ekstra vigtigt at vaske sine støvler?	Når man bevæger sig fra en dyregruppe til en anden
Hvad er vigtigt i forhold til medarbejderens hygiejne?	Rent arbejdstøj Rene hænder Rene støvler
Hvordan skal kalve grupperes i forhold til smittebeskyttelse?	Inddel kalvene i hold efter alder og undgå at flytte kalve mellem holdene
Hvis en kalv skal flyttes fra sit hold, hvad er så vigtigt her?	Flyt aldrig kalven til yngre gruppe
Hvordan kan du sikre dig, at de redskaber der bruges til foder ikke bruges til udmugning?	Sæt mærkater på redskaberne og informer medarbejderne om, hvad farverne på redskaberne betyder
Hvad betyder intern smittebeskyttelse?	Smittebeskyttelse, der sikrer mod spredning af smitsomme sygdomme i besætningen
Hvad betyder ekstern smittebeskyttelse?	Smittebeskyttelse, der sikrer mod introduktion af smitsomme sygdomme til en besætning
Hvordan undgår du at udefrakommende gæster går rundt på din besætning uden tilladelse?	Sørg for at have en veldefineret indgang. Opsæt skilte, der viser, at adgang kun er ok efter aftale med ejeren
Hvad er vigtigt i forhold til besøg på bedriften?	Om karantænetiden overholdt Rent tøj og støvler Om hænderne er desinficeret
Hvordan kan du selv være med til at minimere risikoen for ekstern smitte?	1. Stil krav til afhentning af kalve, køer eller døde dyr

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Stil krav til leverandør af foder m.m. 3. Begræns antallet af indkøbte dyr 4. Ved indkøbte dyr, brug karantæne-faciliteter 5. Stil tøj og støvler til rådighed til dyrlæge, inseminør osv. 6. Stil krav til rene køretøjer fra maskinstationen 7. Undgå at krydse intern kørsel med eksterne kørselsruter
Hvad skal du ikke gøre, når du flytter dyr?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Flytte dyr henover foderbordet 2. Flytte ældre dyr tilbage til yngre dyr 3. Lade dyr komme i kontakt med forskellige dyre- og aldersgrupper
Hvilke anbefalinger gælder der ved brug af sygebokse?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sygebokse må kun anvendes til syge dyr 2. Sygebokse skal placeres væk fra kalve og kælvningsbokse 3. Mug ud efter brug 4. Vask og desinficer efter brug
Hvor mange forskellige sygdomme kan en rotte være bære af? A. ~10 B. ~40 C. ~60	Svar: B
Hvad forårsager lungebetændelse? A. Virus og bakterier B. Bakterier C. Virus	Svar: A
Hvordan smitter lungebetændelse?	Via direkte og indirekte kontakt (luftbårne og via aerosoler)
Hvilke tegn tyder på, at kalven har lungebetændelse?	<p>Feber Hurtig vejrtrækning Afkraftet Indsunkne øjne Flåd fra næse Manglende drikkelyst</p>
Hvilke forebyggende tiltag mod lungebetændelse kan du rette fokus mod?	<p>Ventilation Undgå træk Mindre grupperinger Tilstrækkeligt og isolerende strøelse Rettidig behandling Rene faciliteter</p>
Hvor udbredt er problemet med lungebetændelser i danske kvægbesætninger?	Svar: B

A. Sjældent forekommende B. Alment forekommende	
Hvad forårsager coccidiose? A. Bakterie B. Virus C. Parasit	Svar: C
Hvordan smitter coccidiose?	Via gødning
Hvilke tegn tyder på at kalven har coccidiose?	Manglende drikke- og ædelyst Diarre Blod i gødning Reduceret tilvækst
Hvad er vigtigt i forhold til forebyggelse af coccidiose?	Ren kælvningsboks Lav belægningsgrad Tilstrækkelig med strøelse/god hygiejne Undgå at foderet kommer i kontakt med gødning
Hvor udbredt er problemet med coccidiose i danske kvægbesætninger? A. Sjældent forekommende B. Alment forekommende	Svar: B
Hvad forårsager BVD? A. Parasit B. Virus C. Bakterie	Svar: B
Hvor udbredt er BVD i Danmark? A. Hyppigt forekommende B. Alment forekommende C. Sjældent forekommende	Svar: C
Hvad forårsager paratuberkulose? A. Parasit B. Virus C. Bakterie	Svar: C
Hvordan smitter paratuberkulose ?	Via gødning
Hvordan kan paratuberkulose smitte?	1. Vertikal smitte (fra moder til kalv under drægtighed) 2. Mælken 3. Gødning
Hvor mange af de danske malkekvægbesætninger er estimeret til at have paratuberkulose?	80 %
Hvad forårsager cryptosporidier? A. Parasit B. Virus	Svar: A

C. Bakterie	
Hvordan smitter cryptosporidier?	Via gødning
Hvor udbredt er problemet med cryptosporidier i Danmark? A. Alment forekommende B. Sjældent forekommende	Svar: A
Hvad er vigtigt i forhold til smittebeskyttelse ved yverbetændelse?	God hygiejne Tørre, rene sengebåse Rene patter ved malkning
Hvad forårsager digital dermatitis? A. Parasit B. Virus C. Bakterie	Svar: C
I hvilket miljø trives bakterierne, der forårsager digital dermatitis bedst? A. Fugtigt miljø B. Tørt miljø	Svar: A
Hvor mange køer i procent har digital dermatitis i Danmark	~20 %
Hvordan smittebeskytter man mod digital dermatitis?	Rene gangarealer Rene sengebåse Rene klove Hyppig klovbeskæring
Hvordan smitter digital dermatitis? A. Via gødning B. Via luften	Svar: A
Hvad forårsager Rota/Corona? A. Parasit B. Virus C. Bakterie	Svar: B
Hvor i besætningen er der størst problemer med Rota/Corona? A. Småkalvene B. Opdræt C. Malkekøerne	Svar: A
Hvordan smitter Rota/Corona?	Via gødning
Hvordan kan man forebygge udbrud af Rota/Corona?	1. Tildeling af god kvalitet råmælk hurtigt efter kælving 2. Vaccination af goldkoen
Hvor udbredt er problemet med Rota/Corona i Danmark? A. Alment forekommende B. Sjældent forekommende	Svar: A – der er antistoffer i næsten samtlige danske besætninger
Hvad forårsager Salmonella?	Svar: C

<p>A. Parasit B. Virus C. Bakterie</p>	
<p>Hvor i stalden, kan der opstå problemer med Salmonella? A. Småkalvene B. Opdræt C. Malkekøerne D. Alle</p>	Svar: D
<p>Hvordan smitter Salmonella?</p>	Via gødning
<p>Hvad forårsager Mycoplasma? A. Parasit B. Virus C. Bakterie</p>	Svar: C
<p>Hvilke symptomer kan Mycoplasma give? A. Yverbetændelse B. Diarre C. Ledbetændelse D. Lungebetændelse</p>	Svar: A, C, D
<p>Hvordan smitter Mycoplasma?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savl og snot 2. Aerosoler (luftveje) 3. Sæd
<p>Hvor mange procent af de danske besætninger har problemer med Mycoplasma? A. 0-2 % B. 2-5 % C. 5-10 %</p>	Svar: B
<p>Hvornår har der sidst været et udbrud af mund- og klovsyge i Danmark? A. 1989 B. 1999 C. 1983</p>	Svar: 1983